

Pałac Firlejów w Czemiernikach

Zespół pałacowo-parkowy w Czemiernikach został wzniesiony w latach 1615-22 nakładem biskupa płockiego Henryka Firleja z Dąbrowicy przez wysokiej klasy architekta, który w planie i architekturze pałacu nawiązał do teoretycznych projektów Andrea Palladia. Budowla jest przykładem starowłoskiego „palazzo in fortezza”. Pałac i miasto były własnością rodu Firlejów do końca XVII w. Potem często zmieniały właścicieli. Być może za czasów Humięckich (XVIII w.) pałac utracił późnorenesansową attykę, a pierwotne nakrycie dachu zastąpiono wysokim, łamanym dachem z barokowymi szczytami nad częścią środkową. Dzisiejszy wygląd (z neogotycką attyką) nadała obiektowi odbudowa przeprowadzona w 1852 r. przez gen. Wincentego Krasińskiego – ojca Zygmunta, autora „Nie-boskiej komedii”. Mówi o tym tablica wmurowana we frontową ścianę pałacu. Po II wojnie światowej umieszczono tu Państwowy Dom Dziecka, a potem Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. Obecnie własność prywatna.

Obecnie założenie obejmuje:

- murowany późnorenesansowy pałac,
- murowaną późnorenesansową bramę wjazdową z 1624 r., dwukondygnacyjną: przyziemie oraz ośmioboczne samborze; na bramie od frontu wmurowana jest tablica upamiętniająca zakończenie budowy pałacu, na której uwieczniono nazwisko fundatora,
- pochodzące z XVII stulecia fortyfikacje wybudowane w stylu starowłoskim, o kształcie regularnego wieloboku, złożone z czterech bastionów oraz kurtyn,
- dawną oficynę wybudowaną ok. 1629 r., z elementami stylu późnorenesansowego,
- ogród w granicach fortyfikacji, w czasach świetności uznawany za jeden z piękniejszych w Rzeczypospolitej,

- stawy i groblę prowadzącą od miasta do bramy.

Przez kilka miesięcy Czemierniki były, można powiedzieć, nieformalną stolicą Polski. Od października 1625 r. do stycznia 1626 r. w dopiero ukończonej rezydencji biskupa Firleja gościł polski monarcha Zygmunt III Waza wraz z żoną Konstancją Austriaczką z dynastii Habsburgów, córką Anną Katarzyną i częścią swego dworu. Schronił się tu przed szalejącą w Krakowie zarazą.

Pałac otoczony pasem fortyfikacji, głęboką fosą i stawami stanowił twierdzę, której w czasie „potopu” Szwedom nie udało się zdobyć.

Oficjalna strona WWW: Palazzo in fortezza Czemierniki.